

Referat for det 18. ordinære skovrådsmøde

Tid og sted: d. 2. oktober 2019 kl. 10.00-14.30, Miljø- og Fødevareministeriet, Slotsholmsgade 12, mødelokale D, stueplan

På Skovrådsmødet deltog:

Carsten With Thygesen	(Formand)
Niels Otto Lundstedt	Dansk Skovforening
Tanja Blindbæk Olsen	Dansk Skovforening
Johan Tesdorpf	Landbrug & Fødevarer
Henrik Skibsted Jakobsen	Danske Træindustrier
Nora Skjernaa Hansen	Danmarks Naturfredningsforening
Henrik Wejdling	Dansk Ornitologisk Forening
Jes Lind Bejer	Friluftsrådet
Inger Kappel Schmidt på vegne af Vivian Kvist Johannsen	IGN, Københavns Universitet
Sofie Tind Nielsen	WWF
Michael Glud	HedeDanmark
Jacob Heilmann-Clausen	CMEC, Københavns Universitet
Lisbet Christoffersen	Verdens Skove
Troels Garde Rasmussen på vegne af Mette Jensen	Kommunernes Landsforening
Kristian Gernow	Skovdyrkerne

Afbud:

Jesper Fredshavn	DCE, Aarhus Universitet
------------------	-------------------------

Fra sekretariatet deltog:

Christian Lundmark Jensen	Miljø- og Fødevareministeriets departement
Katrine Barnkob Lindgreen	Miljø- og Fødevareministeriets departement
Clara Guttman Andersen	Miljø- og Fødevareministeriets departement

Fra Miljøstyrelsen deltog:

Pernille Karlog	Miljøstyrelsen
Rikke Reumert Schaltz	Miljøstyrelsen

Fra Naturstyrelsen deltog:

Mogens Krog	Miljø- og Fødevareministeriet
-------------	-------------------------------

Fra Miljø- og Fødevareministeriets departement deltog:

Mikael Kirkebæk	Miljø- og Fødevareministeriets departement, Landbrug
-----------------	---

1. Velkomst - introduktion til dagens program

Carsten With Thygesen bød velkommen og konstaterede, at der siden Skovrådsmødet d. 14. maj var kommet en ny regering og dermed en ny miljøminister, Lea Wermelin (S), og en ny fødevareminister, Mogens Jensen (S).

Han bød velkommen til Skovrådets nye sekretariatschef, Katrine Barnkob Lindgreen, der er ny kontorchef i kontor for Natur og Klimatilpasning i Miljø- og Fødevareministeriets departement. Formanden meddelte, at Jesper Fredshavn havde meldt afbud til mødet, at Inger Kappel Schmidt fra IGN deltog i stedet for Vivian Kvist Johannsen (IGN) og at Troels Garde Rasmussen fra KL deltog i stedet for Mette Jensen (KL).

2. Godkendelse af dagsorden

(Til godkendelse)

Carsten With Thygesen indstillede til, at eftermiddagspunkterne 7 og 8 om INTEGRATE og varetagelse af biodiversitetshensyn i bæredygtig skovforvaltning byttede plads med formiddagspunkterne 5 og 6 om EU-finansierede skovtilskudsordninger og skovrejsning, da oplægsholderen om skovtilskudsordninger var blevet forhindret i at deltage om formiddagen. Skovrådets medlemmer støttede op herom og godkendte dagsordenen med denne ændring.

3. Godkendelse af referat fra mødet den 14. maj 2019

(Til godkendelse)

Referatudkastet fra den 14. maj 2019 blev godkendt uden bemærkninger.

4. Skovrådets anbefaling om biomasse

(Til orientering)

Carsten With Thygesen rekapitulerede, at han efter det seneste skovrådsmøde den 14. maj havde kunnet konstatere, at der også blandt de medlemmer, der ikke var repræsenteret ved dette møde var opbakning til de anbefalinger om biomasse, der her var blevet enighed om. Han takkede alle medlemmer for, at det dermed var lykkedes at få et enigt Skovråd til at stille sig bag anbefalingerne, og oplyste, at de derefter var sendt til miljøminister Lea Wermelin og minister for fødevarer, fiskeri og ligestilling og minister for nordisk samarbejde, Mogens Jensen. Formanden tilføjede, at han havde aftalt at mødes med miljøministeren den 4. november, og at miljøministeren endvidere havde tilbudt at mødes med Skovrådet på dettes møde den 13. november, hvis det kunne blive i København, og at han derfor havde besluttet at det blev i København (og ikke i Miljøstyrelsen i Odense som ellers planlagt).

5. Program for Danmarks formandskab for INTEGRATE, 2019-2020

(Til orientering)

Resumé:

Mogens Krog fra Naturstyrelsen orienterede om det danske formandskab for det europæiske netværk INTEGRATE, der samarbejder om at fremme biodiversitet i skove. Under det danske formandskab vil der blive sat fokus på mulighederne for fremme både biodiversitet i skovdrift generelt - som en integreret del af en bæredygtig produktion - og biodiversitet som hovedformål med driften i områder udlagt til urørt skov og anden biodiversitetsskov. Der vil også være fokus på inddragelse af interessenter og fagekspertise. Det danske formandskab kan danne rammen for Skovrådets drøftelser af emnet. Formanden opfordrede alle Skovrådets medlemmer til at deltage i INTEGRATE netværksmødet i Rold Skov d. 30.-31. oktober 2019.

Casten With Thygesen indledte punktet med at minde om, at emnet var udskudt fra sidste møde, hvor Naturstyrelsen grundet folketingsvalgets udskrivelse var forhindret i at deltage. Baggrunden for punktet er, at Danmark har formandskabet for INTEGRATE fra foråret 2019- foråret 2020. Det danske formandskab kunne som ønsket af Skovrådet danne en god ramme for, at Skovrådet kan komme med et indspil om biodiversitet i skove en gang i det nye år. Et evt. indspil fra Skovrådet vil desuden vise proaktivitet i forhold til forståelsespapiret mellem regeringen og støttepartierne. Formanden gav ordet til Mogens Krog fra Naturstyrelsen.

Mogens Krog fortalte, at INTEGRATE er et frivilligt europæisk netværk, der har til formål at skabe et tværfagligt, grænseoverskridende arbejde med biodiversitet i skov. Derudover er INTEGRATE en platform for forskning, policy og praksis. Forskningsdelen har sit ophæng i European Forest Institute (EFI) og deres projekt INFORMAR. Som et led i den praktiske del, er der udformet et katalog over mikrohabitater på træer, som henvender sig til det praktiske skovbrug. Kataloget er oversat til 15 sprog. Derudover er der udviklet såkaldte ”marteloskoper”, som er prøveflader på 1 hektar, hvor oplysninger om træart, træmål (diameter, højde mv.), trækvalitet og mikrohabitater er givet. Marteloskopet er et læringsværktøj, hvor man simulerer en udvisning af træer og får informationer om udvisningens økonomiske og naturmæssige konsekvenser. Værktøjet giver således mulighed for at se hugstens effekt på biodiversiteten. Der bliver lavet et marteloskop i Gribskov og i Jylland. Danmark vil i løbet af formandskabsperioden afholde to netværksmøder:

1. I Rold Skov d. 30.-31. oktober 2019 – med hovedfokus på integration af hensyn til biodiversitet i bæredygtig skovforvaltning med produktion.
2. I Grib Skov i 2020 – med hovedfokus på segretion som middel til at fremme biodiversitet i skove (som fx via urørt skov og anden biodiversitetsskov).

Mogens Krog slog fast, at involvering af frivillige, ngo-er og forskere er et vigtigt fokuspunkt under det danske formandskab.

Henrik Wejdling spurgte, om man kan sende en stedfortræder til mødet i Rold Skov og om det var muligt, at få Mogens' præsentation tilsendt.

Mogens Krog svarede, at det er muligt at sende en stedfortræder og sekretariatet bekræftede, at de ville sende præsentationen ud til Skovrådets medlemmer kort efter mødet.

Jacob Heilmann-Clausen bemærkede, at opmærksomheden på mikrohabitater er ny og at der mangler erfaringer med og viden om pointgivning af mikrohabitaterne.

Inger Kappel Schmidt bemærkede, at kataloget ikke er fyldestgørende. Fx mangler der fokus på vandhabitater. Mange insekter har en livcyklus, hvor de bruger mange forskellige habitater.

Mogens Krog forklarede, at baggrunden for, at kataloget fokuserer på habitater i træer er, at mange lande i centraleuropa primært kigger på mikrohabitater på træer. I Danmark er der derimod også et stort fokus på lys, vand og græsning i skovene.

Henrik Skibsted Jakobsen fandt det positivt, at der er udformet et katalog. Det er muligt, at det ikke er fyldestgørende, men det er vigtigt med handling.

Tanja Blindbæk Olsen syntes, kataloget så spændende ud, og hun understregede, at Dansk Skovforening er opmærksom på begrænsningerne. Hun spurgte Jacob Heilmann-Clausen om status for en bog med praktiske anbefalinger til, hvordan man kan gavne den biologiske mangfoldighed i de danske skove, KU har på vej.

Jacob Heilmann-Clausen oplyste, bogen forventes at blive publiceret til september 2020. Han tilføjede desuden, at skoven har mange lag, og at mikrohabitatkataloget fokuserer på de øvre lag. Fugle responderer mere på dødt ved end på mikrohabitater, derfor vil mikrohabitatkataloget fungere for nogle organismegrupper og have mindre virkning for andre organismegrupper.

Carsten With Thygesen konkluderede, at der ikke var yderligere bemærkninger og rundede punktet af med at opfordre alle Skovrådets medlemmer til at deltage i INTEGRATE konferencen i Rold Skov.

6. Varetagelse af biodiversitetshensyn i bæredygtig skovforvaltning (Til drøftelse)

Resumé:

Skovrådets medlemmer drøftede en mulig arbejdsform for og afgrænsning af emnet. Der var tilslutning til at arbejde med biodiversitetshensyn i skovforvaltningen, og der var bred enighed om, at Skovrådets skal forsøge at påvirke prioriteringen af midler fremfor at levere et fagligt notat om emnet, og desuden overvejende fokusere på biodiversitetshensyn i produktionsskov. Der blev nedsat en arbejdsgruppe bestående af Carsten With Thygesen, Nora Skjernaa Hansen og Niels Otto Lundstedt, som skal udarbejde et udkast til kommissorium for et underudvalg inden Skovrådsmødet d. 13. november 2019.

Carsten With Thygesen oplyste, at baggrunden for at drøfte biodiversitet i produktionsskov var, at flere af Skovrådets medlemmer har ytret ønske om at emnet behandles i Skovrådet. Det danske formandskab for INTEGRATE i 2019-2020 kunne være et godt afsæt for sådanne drøftelser. Formandskabet kan give anledning til mange nye indspil fra praktikere og forskere på området.

Han foreslog, at Skovrådets medlemmer ved dette punkt, forholdte sig til to ting:

- 1) En mulig arbejdsform for emnet.
- 2) Hvad indholdet af Skovrådets arbejde med emnet skal være.

Han understregede, at punktet skulle opfattes som et brainstormpunkt og foreslog, at der frem til den 13. november kan arbejdes på et kommissorium i en snæver gruppe, som Skovrådet kan drøfte d. 13. november. Man kunne forestille sig, at der blev nedsat et underudvalg d. 13. november. Derefter kan Skovrådet førstebehandle arbejdet i 1. kvartal 2020, hvor underudvalget giver status på arbejdet, og en andenbehandle i 2. kvartal 2020 efter det danske formandskab for INTEGRATE er afsluttet. Efter andenbehandlingen kan Skovrådet indstille en anbefaling til miljøministeren.

Nora Skjernaa Hansen bemærkede, at der sker meget på det naturpolitiske område for tiden, og at der er mange åbne vinduer. Det er godt at overveje, hvordan Skovrådet kan være

på forkant med eventuelle anbefalinger, så de fx kan indgå som input til regeringens biodiversitetspakke. Der er nævnt mange ting i forståelsespapiret, og Skovrådet skal overveje, hvornår og hvor det skal spille ind.

Henrik Wejdling tilføjede, at Skovrådet bør afklare, om urørt skov skal tages i betragtning eller om arbejdet skal centrere sig om bæredygtig skovdrift, og dermed om der skal arbejdes med integration eller segregation i Skovrådet.

Henrik Skibsted Jakobsen bemærkede, at forskerne bør tage hånd om den faglige rådgivning i forhold til biodiversitetspakker, mens Skovrådet bør koncentrere sig om at skubbe på i forhold til prioritering af midler og i forhold til at skabe passende incitamentstrukturer for at øge biodiversiteten i skovene.

Michael Glud fandt, at arbejdsformen i Skovrådets underudvalg for biomasse fungerede godt. Mht. til tema ønskede han en ramme, hvor man kunne arbejde med integration af biodiversitet. De fleste skovejere vil gerne producere tømmer samtidig med at biodiversiteten tilgodeses. Der er brug for kvalificerede tiltag og forskning, for skovforvalterne ved ikke, om de skyder forkert. HedeDanmark har en omkostningseffektiv tilgang til biodiversitet i skove, og det er vigtigt at huske, at de fleste skovejere er stolte af at producere træ til samfundet. Han indstillede til, at Skovrådet afventer Jacob Heilmann-Clausen arbejde med biodiversitet i produktionsskove, så drøftelsen baseres på frisk viden.

Jacob Heilmann-Clausen slog fast, at han er meget optaget af emnet, og at der bør være tydelighed omkring Skovrådets ambitionsniveau. Skovrådet kan ikke levere et fagligt notat med effekter af biodiversitetstiltag. Han indstillede til, at Skovrådet fokuserer på de strategiske perspektiver. Fx kan Skovrådet anbefale, at området bliver bedre afdækket.

Niels Otto Lundstedt bakkede Henrik Skibsted Jakobsen op i, at Skovrådet bør arbejde med incitamentstrukturer for ejere og forvaltere. Ejerne er nøglepersoner i forhold til biodiversitet i produktionsskove.

Sofie Tind Nielsen støttede op om, at Skovrådet arbejder særskilt med biodiversitet i produktionsskov, men understregede, at Skovrådet ikke kan udforme anbefalinger til konkrete tiltag i skoven. I WWF har man lavet pamfletter, der viser, hvordan man kan bruge f.eks. ild og vand som virkemidler i skoven. Skovrådet bør kigge på, hvordan biodiversitetsfremmende tiltag kan virke i praksis. Fx om forvaltere skal trænes, så der skabes en fælles referenceramme.

Nora Skjerna Hansen tilføjede, at Skovrådet kan tage udgangspunkt i formen for biomasseanbefalingerne. Man kunne forestille sig nogle procesanbefalinger, der tager afsæt i at afdække videnshuller fremfor faglige anbefalinger om, hvordan man skaber biodiversitet i skovene. Det er forskernes arbejde.

Lisbet Christoffersen bemærkede, at biomasseanbefalingerne lå langt væk fra notatet samt at der ligger meget arbejde i undervalgsstrukturen. Hun foreslog en temadag i stedet for. Hun så gerne, at biodiversitet blev et emne, som Skovrådet indtænker i alt deres arbejde.

Nora Skjerna Hansen tilføjede, at det vigtigt, at Skovrådet udviser rettighed omhu i forhold til at påvirke de politiske beslutninger. Hun spurgte, hvor og hvornår Skovrådet kan spille ind til politiske beslutninger.

Katrine Barnkob Lingreen svarede, at sekretariatet formentlig ville kunne fortælle mere om, hvad der sker på biodiversitetsområdet ved Skovrådsmødet d. 13. november.

Mogens Krog foreslog, at Skovrådets arbejde kunne præsenteres på mødet i Grib Skov, som der endnu ikke var planlagt et fast program for.

Carsten With Thygesen opsummerede, at emnet er vigtigt og aktuelt og at Skovrådet skal overveje, hvordan rådet vil påvirke emnet. Formanden vil fokusere på, hvordan rådet får skabt vitalitet og resultater, der kan bruges i forhold til den rådgivende rolle, Skovrådet har. Det er ikke Skovrådets rolle at udforme faglige analyser, men at bringe fokus på vigtige emner, herunder hvordan biodiversitetsambitionerne bedst muligt bliver forankret i den praktiske virkelighed og derved får størst mulig ønsket effekt. Det kan i sidste ende føre til en politisk prioritering af midler. På baggrund af drøftelsen, konkluderede formanden, at der var grundlag for at nedsætte et underudvalg. Han foreslog, at to-tre personer gik sammen om at udarbejde et udkast til kommissorium. Det var der opbakning til blandt Skovrådets medlemmer, og det blev besluttet, at Carsten With Thygesen, Nora Skjernaa Hansen og Niels Otto Lundstedt i fællesskab udarbejder et udkast til kommissorium for et underudvalg inden Skovrådsmødet d. 13. november 2019.

Frokostpause

7. EU-finansierede skovtilskudsordninger

(Til orientering)

Resumé:

Mikael Kirkebæk fra Miljø- og Fødevarerministeriets departement gav en status på EU-finansierede skovtilskudsordninger. Af hans præsentation fremgik det bl.a., at der i regeringens finanslovsforslag er afsat 70 mio. kr. til skovrejsning i 2020. Blandt Skovrådets medlemmer blev der ytret ønske om, at ansvaret for myndighedsbehandlingen flyttes væk fra ansøger, at der kommer en status på skovrejsningsordningen hvert kvartal og at man informerer lodsejere om eventuelle forsinkelser af støtteudbetalingen.

Carsten With Thygesen indledte punktet med slå fast, at skovrejsning igen er blevet et meget aktuelt emne, der bl.a. er nævnt i den politiske forståelse. Emnet blev allerede foreslået af Jes Lind Bejer fra Friluftsrådet i februar 2019. Dengang blev emnet skubbet, da Skovrådets dagsorden var fyldt med andre meget aktuelle punkter. Tilskudsordningen har været i fokus bl.a. pga. nogle administrative problemer med tilskudsbetalingerne. Endvidere står skovrejsning generelt højt på den politiske dagsorden.

Han bød velkommen til Mikael Kirkebæk fra Miljø- og Fødevarerministeriets departement.

Mikael Kirkebæk introducerede kort sig selv. Han forklarede, at problemerne med udbetalingen af skovrejsningstilskuddet skyldtes IT-problemer i forbindelse med, at EU's tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet blev flyttet fra Miljøstyrelsen til Landbrugsstyrelsen. Landbrugsstyrelsen er i fuld gang med at håndtere problemet, og 90 % af sagerne er allerede håndteret. Ved årsskiftet regner man med, at alle ansøgninger, der er ældre end 120 dage, er håndteret. Han understregede, at der er et stort fokus på problemet. Han gav en status på ansøgningerne. Tilskudsordningen for biodiversitet havde en ramme på

18 mio. kr., og der er søgt 46 mio. kr. Skovrejsning havde en ramme på 35 mio. kr., og der er søgt 50 mio. kr. For begge ordninger er der altså tale om en oversøgning, hvilket først og fremmest er en positiv tendens. Da ordningerne rykkede til Landbrugsstyrelsen, blev ansvaret for myndighedsbehandlingen overført til ansøger. Han oplyste, at regeringens finanslovsforslag netop var blevet offentliggjort, og at der var sat 70 mio. kr. af til skovrejsning. Han fortalte, at biodiversitetsskovordningen havde mødt kritik for ikke at være grøn nok og for at have en tvivlsom virkning. Der er afholdt to møder om dette med interessenter og at der var positiv feedback på dette.

Han orienterede om, at forhandlingerne om CAP fortsat er i gang, og at det forventes, at reformen bliver forsinket. Der arbejdes på at integrere hensyn til natur, miljø og klima i regelsættet. Landbrugsstyrelsen holder en workshop i 2020 om CAP-planen, som indeholder begge søjler i landbrugspolitikken. Kommissionen vil gerne vurdere dem under ét.

Afslutningsvis understregede han, at skovrejsning er blevet et meget tydeligt virkemiddel i regeringens klimapolitik. Regeringen har bl.a. udtalt, at de vil finansiere en klimaskovfond.

Johan Tesdorpf bemærkede, at det er u hensigtsmæssigt, at myndighedsbehandling er flyttet til ansøger og spurgte, om man overvejer at lave det om igen.

Mikael Kirkebæk svarede, at de andre tilskudsordninger kører på samme måde, og at det derfor ikke forventes, at formen for tilskudsordningen ændres.

Kristian Gernow spurgte, om Skovrådet kunne opfordre til, at Miljø- og Fødevareministeriet løbende kommer med en status på skovrejsningsordningen. Der er behov for, at flere får informationerne på en mere systematisk måde. Man kunne fx offentliggøre en status hvert kvartal.

Michael Glud bemærkede, at lodsejerne gerne vil vide, om støtten er forsinket forlods. På den måde kan man undgå tvivl. Han tilføjede, at sagsbehandlingen fra kommunerne i en række af de nuværende ansøgninger nok ikke er færdiggjort, da mange lodsejere har valgt at sende dem ind, for at de måske kunne ligge over til næste ansøgningsrunde.

Nora Skjerna Hansen spurgte, hvor meget der er sat af til statslig skovrejsning.

Tanja Blindbæk Olsen svarede, at der er sat 32,1 mio af til statslig skovrejsning.

Jacob Heilmann-Clausen noterede sig, at der var sat flere midler af til skovrejsning end til ordningen for biodiversitetstiltag i skov.

Carsten With Thygesen svarede, at effekten af en krone til modvirkning af klimaforandringerne ikke nødvendigvis kan sammenlignes med effekten af en krone til biodiversitet, og at der derudover sandsynligvis bliver integreret biodiversitetshensyn under andre støtteordninger.

Michael Glud tilsluttede sig Carstens bemærkning og tilføjede, at det meste skovrejsning gennemføres med støtte, mens der foregår en stor indsats for biodiversitet uden støtte. Det er generelt svært at sammenligne biodiversitetstiltag og klimatiltag.

Carsten With Thygesen takkede for orienteringen og opsummerede, at skovrejsning er et virkemiddel, som regeringen har valgt, men at der tilsyneladende med fordel kunne informeres mere struktureret og systematisk om sagsbehandlingen for den nuværende ordning.

8. Fremme af skovrejsning

(Til drøftelse)

Resumé:

Skovrådets medlemmer drøftede en mulig arbejdsform for og afgrænsning af emnet. Der var tilslutning til at arbejde med fremme af skovrejsning. Formanden opfordrede Skovrådet til at arbejde mere langsigtet og nuanceret med emnet. Han foreslog, at der afholdes en temadag i første kvartal af 2020, hvor skovrejsning drøftes med henblik på, at der udarbejdes et fælles papir fra Skovrådet sidst på temadagen. Omfanget for temadagen vil blive afklaret i samarbejde med sekretariatet. På Skovrådsmødet d. 13. november 2019 kommer der et udkast til plan for en temadag.

Carsten With Thygesen orienterede om, at der var kommet et nyt sagsnotat om kulstoflagring. Notatet er tilsendt alle i Skovrådet, og det giver et bedre beslutningsgrundlag. Formanden indstillede til, at der på samme måde som ved punkt 6 tages en drøftelse af:

- 1) Emnet: Hvad Skovrådet skal arbejde med i relation til skovrejsning.
- 2) Arbejdsformen: Hvordan Skovrådet kan arbejdet med emne?

Nora Skjerna Hansen ønskede, at Skovrådet brugte ordet skovetablering i stedet for skovrejsning, da det også inkluderer skov, der opstår naturligt. Hun orienterede om Danmarks Naturfredningsforenings kampagne: "Danmark planter træer", og foreslog at DNS erfaringer fra kampagnen og debatten i kølvandet på kampagnen kunne bruges i Skovrådsregi. Der er brug for et bedre overblik over synergier og trade-offs mellem biodiversitet- og klimaeffekter ved skovrejsning.

Inger Kappel Schmidt orienterede om, at IGN arbejder både med klimaeffekter og natureffekter af skovrejsning. Det bliver undersøgt, hvordan nye skove kan designes, så de kan løse klimaproblemet nu, og være biodiversitetsskov på længere sigt.

Lisbet Christoffersen bemærkede, at Skovrådet bør tænke biodiversitet og klima sammen. Der skal tænkes langsigtet, og skabes stabile skove som kan modstå klimaforandringerne. Derudover skal skoven hjælpes på vej til rejse sig selv.

Niels Otto Lundstedt mente godt, at Skovrådet kunne overveje at nedsætte en arbejdsgruppe, og tilføjede, at Skovrådet ikke må negligere produktionen i skoven. Der bør udvikles bedre modeller for hvilke skovtyper, der binder mest CO₂. Han fandt det positivt at have fokus på CO₂ i langt højere grad.

Henrik Skibsted Jakobsen bemærkede, at industrien har erkendt biodiversitetskrisen, men hvis der sættes natur til side, bør man huske behovet for at producere træ.

Kristian Gernow tilføjede, at landmænd rejser mest skov i Danmark, og at de fleste landmænd har et produktionsorienteret mind-set. Han fandt det derfor vigtigt, at Skovrådet

undersøger barriererne for skovrejsning. Han nævnte bureaukrati som en mulig barriere, og udtrykte ønske om at afbureaukratisere skovrejsningsordningen.

Michael Glud støttede Kristian Gernow i, at der bør fjernes administrative barrierer for skovrejsning. Han nævnte, at man tidligere har oplevet, at midlerne i skovrejsningsordningen ikke blev brugt, og at der i den forbindelse blev identificeret barrierer i planloven. Han foreslog, at Skovrådet tager udgangspunkt i to spor 1) at kigge på barrierer og 2) komme med en anbefaling, der ikke afspejler den skingre debat, men derimod er mere overordnet og nuanceret, så Skovrådet fungerer som et samlende råd.

Carsten With Thygesen spurgte, om den nuværende skovrejsningsordning er for stram.

Michael Glud og Kristian Gernow svarede, at den generelle opfattelse i erhvervet er, at skovrejsningsordningen er for stram og stiller for mange krav.

Jes Lind Bejer bemærkede, at skov betyder meget for friluftsliv og at skov samtidig er et vigtigt værktøj mod klimaforandringerne. Han havde foreslået emnet til formanden, fordi det var tænkt som samlingspunkt, da skovrejsning måtte være et tiltag, alle Skovrådets medlemmer kunne støtte op om. Han udtrykte bekymring for et underudvalg som mulig arbejdsform.

Jacob Heilmann-Clausen fandt, at der er masser af win-win løsninger og at det ville være gavnligt for debatten af få kortlagt synergieffekter og tradeoffs i forhold til biodiversitetssikring og klimaeffekter ved skovrejsning.

Tanja Blindbæk Olsen bemærkede, at den nuværende skovrejsningsordning bærer præg af at være et implementerende initiativ for vandrammedirektivet. Fx er det svært at få tilskud på Sjælland. Der er et behov for at kortlægge tidshorizonten for forskellige effekter af skovrejsning, så skovudviklingen kan indtænkes i de forskellige tidshorisonter.

Sofie Tind Nielsen nævnte, at dansk skovrejsning er en lille del af løsningen i det store, globale perspektiv, hvor der er problemer med afskovning. Hun fandt, at det vil være godt, hvis Skovrådet kunne byde ind med forskellige modeller for skovrejsning i en anbefaling.

Troels Garde Rasmussen fandt, at det er hensigtsmæssigt hvis Skovrådet kan præsentere en fælles anbefaling og et fælles budskab. Skovrådet kan arbejde med skovrejsning med følgende tre spørgsmål:

- Hvorfor er skovrejsning vigtig?
- Hvad er der tale om? Skovrådet kan undersøge de forskellige typer tilskudsordninger.
- Hvordan fremmes skovrejsning? Skovrådet har brug for at tage del i debatten om det åbne land, og man bør overveje synergier og sammenhæng med de andre tiltag, der sker derude.

Jacob Heilmann-Clausen spurgte om, der ville blive tid til at tale om IGNs rapport om kulstofbinding ved skovrejsning.

Carsten With Thygesen svarede, at spørgsmål til IGN-notatet bedre kunne behandles ved næste møde, men at rent faglige spørgsmål bør være afklaret inden ved dialog mellem de relevante parter. Han samlede op og konstaterede, at det er en privilegeret situation, at der kan laves en landsdækkende tv indsamling for skovrejsning, men at den mediemæssige debat

er svær at styre. Han opfordrede Skovrådet til at se i gennem pressens vinkling og arbejde mere langsigtet med emnet. Skovrejsning er en win-win sag, og der er gode muligheder for at bringe både biodiversitet, kulstofoptag og træproduktion sammen. Han foreslog, at der afholdes en temadag i første kvartal af 2020, hvor skovrejsning drøftes med henblik på, at der udarbejdes et fælles papir fra Skovrådet sidst på temadagen. Temadagen kan give afklaring, og Skovrådet kan undersøge barrierer for skovrejsning, komme med forslag til, hvordan skovrejsningstilskudsordninger kan se ud samt undersøge biodiversitetshensyn.

Jes Lind Bejer udtrykte bekymring for, at biodiversitet ville blive overset på sådan en temadag og spurgte, om man kunne inkludere biodiversitetsdrøftelsen mere direkte i temadagen.

Inger Kappel Schmidt oplyste, at IGN har et phd projekt på vej på området med fokus på assisteret spredning. Dertil har Bo Larsen sammen med Jørgen Nimb Lassen (Landskabsværkstedet) gennemgået en række skovrejsningsområder ift. biodiversitet.

Jacob Heilmann-Clausen svarede, at det er ikke muligt at producere et forskningsinput om biodiversitet ved skovrejsning til første kvartal 2020, som ikke vil modtage stor kritik.

Tanja Blindbæk Olsen spurgte forskerne, om man har kigget på biodiversitet ved konkrete skovrejsningsprojekter, eller om det baseret på antagelser.

Jacob Heilmann-Clausen svarede, at det er forbløffende, hvor lidt vi ved i forhold til hvor mange midler, der er prioriteret.

Nora Skjernaa Hansen bemærkede, at det ville være en fin service, hvis IGN kan ligge deres resultater frem på området, og så må CMEC ligge det frem de har eller kritisere udspillet fra IGN.

Carsten With Thygesen bemærkede, at Skovrådet bliver nødt til at træffe beslutninger under usikkerheder. Det handler om at håndtere usikkerhederne ordentligt. Han indstillede til, at de tre forskningsinstitutter i skovrådet spiller frem med materiale til temadagen, men så vidt muligt afklarer uenigheder inden temadagen.

Sofie Tind Nielsen spurgte til rammerne for temadagen. Skovrådet vil tale om skovrejsning i Danmark uagtet det globale perspektiv, men meget af kritikken har været, at man investerer i ny skov i stedet for at udvikle den eksisterende.

Carsten With Thygesen svarede, at Skovrådet har til opgave, at belyse skovrejsning i Danmark, selvom han anerkender, at skovrejsning andre steder ville gøre en større forskel for klimaet.

Niels Otto Lundstedt bemærkede, at det der driver skovrejsning er klimaeffekten og ikke biodiversitetseffekten. Men han så ikke noget problem i, at Skovrådet også spiller ind med, hvordan biodiversitet kan tilgodeses i skovrejsningsprojekter.

Carsten With Thygesen konkluderede sammenfattende, at der var stemning for en temadag, og at omfanget og timingen af en sådan vil blive nærmere afklaret i samarbejde med sekretariatet. På Skovrådsmødet d. 13. november kommer der et udkast til plan herfor. Det er en forudsætning for temadagen, at Skovrådets medlemmer har mandat til at træffe beslutninger. Han understregede, at man skal være realistiske omkring niveau for

anbefalinger, da der også ligger en arbejdsproces bagefter. Han konkluderede, at et par stykker sætter sig sammen om at udforme et udkast til plan for temadagen og takkede for en god drøftelse.

9. Meddelelser (Til orientering)

Christian Lundmark Jensen orienterede om planerne for en kommende skovkonvention, en ny EU skovstrategi og en meddelelse fra EU Kommissionen om mulige kommende rådskonklusioner om øget EU-indsats mod afskovning og beskyttelse og genopretning af verdens skove.

Skovkonvention: Forhandlinger om en juridiske bindende aftale om skove i Europa blev indledt i 2011 og man nåede de første år langt med udkast til en aftale/konvention. Uenighed især om den organisatoriske tilknytning til FN-systemet medførte, at man stillede forhandlingerne midlertidigt i bero i 2015. Nu ser det ud til, at der kan være basis for at genoptage forhandlingerne i regi af UNECE i Geneve med støtte fra FAO. En første uformel sondering blandt parterne er berammet til 31.okt – 1. november 2019.

Ny EU Skovstrategi: Den nuværende EU skovstrategi løber til 2020. På baggrund at Rådets konklusioner fra april sidste år, blev det klart, at Rådet ønsker, at der arbejdes på en EU skovstrategi efter 2020. Sagen er sat på dagsordenen til en overordnet politisk drøftelse på rådsmøde (land og fisk) den 14. oktober. Et rammenotat herom med regeringens foreløbige generelle holdning har været i høring i Miljø-special-udvalget.

Meddelelse fra EU Kommissionen og mulige kommende rådskonklusioner om en øget indsats imod afskovning (intensiveret indsats for at beskytte og genoprette verdens skove): Kommissionen præsenterede i juli i år en meddelelse om en intensiveret EU-indsats for at beskytte og genoprette verdens skove – som middel til at modvirke afskovning og forarmelse af skove. Det finske formandskab har sat meddelelsen på dagsordenen til præsentation og politisk drøftelse i hhv. rådet for miljø den 4. oktober og landbrug og fiskeri den 14. oktober Et rammenotat herom med regeringens foreløbige generelle holdning har været i høring i Miljø-special-udvalget.

Nora Skjerna Hansen bemærkede, at Kommissionen i sin meddelelse opfordrer medlemsstaterne til at udarbejde og gennemføre nationale strategier og handlingsplaner på området, og spurgte til regeringens planer herfor. Hun fremhævede samtidig, at Danmark har en stor import af soja og energitræ.

Christian Lundmark Jensen oplyste, at regeringen – som oplyst i rammenotatet - har noteret sig Kommissionens opfordring, men ikke taget stilling til, om man vil udarbejde en national strategi og handlingsplan på området.

Henrik Skibsted Jakobsen tilføjede, at soja har større aftryk end energitræ og at det meste energitræ er resttræ.

Artikel 17-rapportering om bevaringsstatus for naturtyper

Katrine Barnkob Lindgreen orienterede om, at DCE's rapport ville blive offentliggjort i denne uge, og at DCE ville præsentere rapporten d. 10. oktober 2019. Hun foreslog, at man gemte spørgsmål til rapporten til mødet d. 10. oktober.

Tanja Blindbæk Olsen spurgte, om udkastet til revision af bekendtgørelse om målfastsættelse af internationale naturbeskyttelsesområder, der netop var sendt i høring, havde nogen relation til artikel 17 rapporteringen.

Katrine Barnkob Lindgreen oplyste, at mere information herom ville kunne blive tilvejebragt på næste møde.

Carsten With Thygesen foreslog, der blev indsat en bemærkning om revisionen af bekendtgørelsen om målfastsættelse af internationale naturbeskyttelsesområder i referatet.

[Sekretariatet oplyser, at revisionen af målbekendtgørelsen sker nu, fordi Miljøstyrelsen er i gang med at udarbejde basisanalyser for de kommende Natura 2000-planer, og i basisanalyserne skal indgå en vurdering af tilstanden for naturtyper og arternes levesteder. Miljøministeriet har siden 2013 vidst, at det gældende tilstandssystem for skove skulle justeres. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng mellem revisionen og rapporteringen til EU efter habitatdirektivets artikel 17.

Bekendtgørelsen om målfastsættelse af internationale naturbeskyttelsesområder indeholder de nærmere regler om klassificering og fastsættelse af mål for naturtilstanden i internationale naturbeskyttelsesområder som led i Natura 2000 planlægningen og Natura 2000-skovplanlægningen. Formålet med bekendtgørelsesrevisionen er:

1. At implementere det naturtilstandssystem, som Aarhus Universitet, DCE har udarbejdet, til vurdering af levesteder for skovfugle (bilag 8).
2. At ophæve det gældende system for tilstandsvurdering af skovnatur, som er fagligt forældet.
3. At fastsætte regler om, hvordan naturtilstanden skal vurderes, når der ikke foreligger et naturtilstandssystem. De nye regler baserer sig på metode, hvor der på centrale parametre skal beskrives, om de er i frem- eller tilbagegang. Reglerne vil gælde for de arter og naturtyper, hvor der endnu ikke er udviklet et naturtilstandssystem.]

10. Evaluering af mødet

(Til drøftelse)

Kristian Gernow fandt at Skovrådet havde fundet en god arbejdsform og fungerede godt. Han bemærkede, at der havde været stor udskiftning i sekretariatet.

11. Evt.

Kristian Gernow henlede opmærksomheden på en ny bog, "Klima-skoven". Han havde medbragt eksemplarer til uddeling.

Jacob Heilmann-Clausen foreslog, at der bliver sat tid af til bøgeskovsprojektet ved et kommende møde. Bøgeskovsprojektet undersøger, om det er muligt at øge biodiversiteten ved at foretage forskellige tiltag i skoven, fx ved at afbarke eller brænde træer.